

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

استان‌شناسی ایلام

پایه دهم

دوره دوم متوسط

عنوان و نام پدیدآور	: استان‌شناسی ایلام [کتاب‌های درسی] : ۲۳۷/۱۴ / برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف : دفتر تألیف کتاب‌های درسی عمومی و متوسطه نظری؛ مؤلفان : عبدالمنصور منصوری، موسی ملکی‌پور، محمد عزیزی، علی اکبر نوری، شمس‌الدین شیروانی و عباس بختیاری؛ وزارت آموزش و پرورش، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
مشخصات نشر	: تهران : شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران.
مشخصات ظاهری	: ۱۴۴ ص. : مصور (رنگی)، نقشه، جدول، نمودار.
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۰۵-۲۰۲۹-۱
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
موضوع	: ایلام (استان) - جغرافیا
شناسه افزوده	: الف - منصوری، عبدالمنصور. ب - سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی. ج - دفتر تألیف کتاب‌های درسی عمومی و متوسطه نظری. د - اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی.
رده‌بندی دیویی	: ۳۷۳ ک ۲۳۷/۱۴
شماره کتاب‌شناسی ملی	: ۱۶۵۲۲ - ۸۰ م

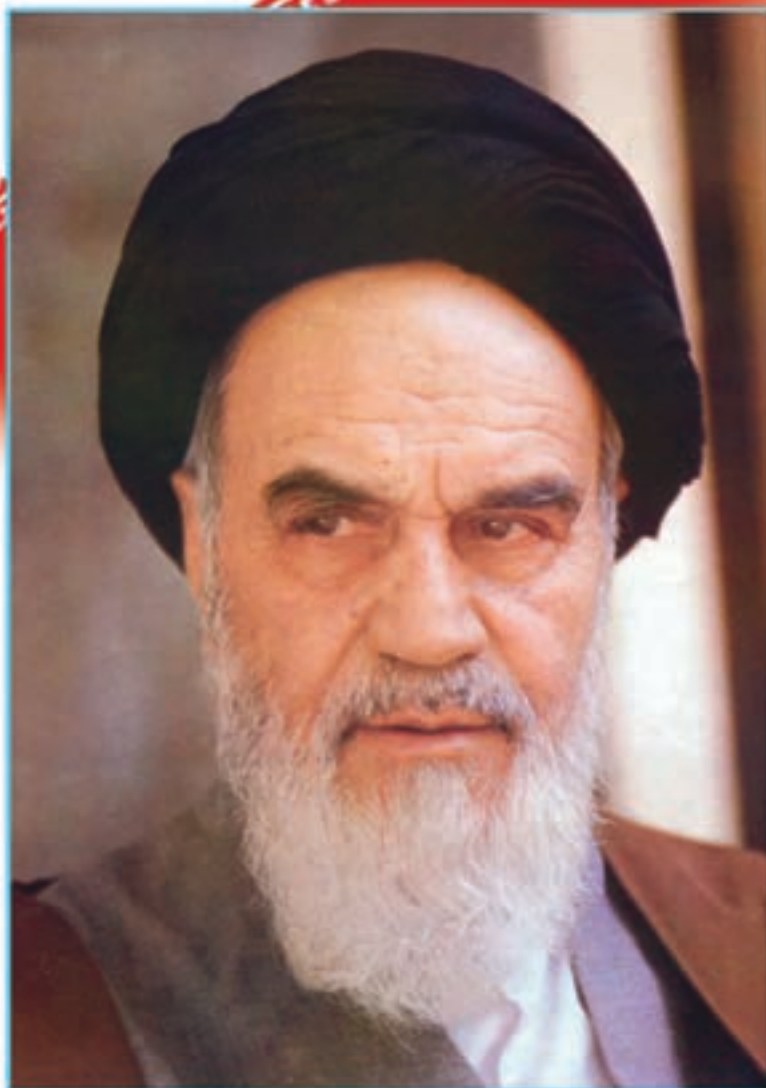
وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

نام کتاب:	استان‌شناسی ایلام پایه دهم دوره دوم متوسطه - ۲۳۷/۱۴
پدیدآورنده:	سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
مدیریت برنامه‌ریزی درسی و تألیف:	دفتر تألیف کتاب‌های درسی عمومی و متوسطه نظری
شناسه افزوده برنامه‌ریزی و تألیف:	عبدالمصور منصور، موسی ملکی‌پور، محمد عزیزی، علی اکبر نوری، شمس‌الدین شیروانی و عباس بختیاری (اعضای گروه تألیف) - سیداکبر میرجعفری (ویراستار)
مدیریت آماده‌سازی هنری:	اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی
شناسه افزوده آماده‌سازی:	لیدا نیک‌روش (مدیر امور فنی و چاپ) - طاهره حسن‌زاده (مدیر هنری، نگارنده، طراحی گرافیک) و طراح جلد - راحله زادفتح‌اله (صفحه‌آرا) - زهرا ایمانی نصر، علیرضا ملکان، حسین قاسم‌پور اقدم، زینت بهشتی شیرازی، حمید ثابت کلاچاهی، ناهید خیام‌باشی (امور آماده‌سازی)
نشانی سازمان:	تهران: خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی) تلفن: ۸۸۸۳۱۱۶۱-۹، دورنگار: ۸۸۳۰۹۲۶۶، کد پستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹ وبگاه: www.irtextbook.ir و www.chap.sch.ir
ناشر:	شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران: تهران - کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۶۱ (داروپخش) تلفن: ۴۴۹۸۵۱۶۱-۵، دورنگار: ۴۴۹۸۵۱۶۰، صندوق پستی: ۳۷۵۱۵-۱۳۹
چاپخانه:	شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهامی خاص»
سال انتشار و نوبت چاپ:	چاپ هفتم ۱۳۹۷

کلیه حقوق مادی و معنوی این کتاب متعلق به سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش است و هرگونه استفاده از کتاب و اجزای آن به صورت جایی و الکترونیکی و ارائه در پایگاه‌های مجازی، نمایش، اقتباس، تلخیص، تبدیل، ترجمه، عکسبرداری، نقاشی، تهیه فیلم و تکثیر به هر شکل و نوع بدون کسب مجوز ممنوع است و متخلفان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

شابک ۱-۲۰۲۹-۰۵-۹۷۸-۹۶۴-۰۱-۱ ۹۷۸-۹۶۴-۰۵-۲۰۲۹-۰۱-۱

نهضت برای اسلام نمی تواند محصور باشد در یک کشور و نمی تواند محصور باشد در حتی کشورهای اسلامی. نهضت برای اسلام همان دنباله نهضت انبیاست. نهضت انبیا برای یک محل نبوده است، پیغمبر اکرم اهل عربستان است لکن دعوتش مال عربستان نبوده، محصور نبوده به عربستان، دعوتش مال همه عالم است.

امام خمینی (رحمة الله علیه)

سرزدازاق، مهرخاوران
فروغ دیده حق باوران
بهن، فرایمان ماست

پیامت ای امام

استقلال، آزادی نقش جان ماست

شیدان، پچپیده دکوش زمان فریادتان
پاینده مانی و جاودان

جمهوری اسلامی ایران

فهرست مطالب

۱	فصل اوّل: جغرافیای طبیعی استان ایلام
۳	درس ۱: موقعیت جغرافیایی استان
۵	درس ۲: ناهمواری‌های استان
۱۲	درس ۳: آب و هوای استان
۱۹	درس ۴: منابع طبیعی استان
۴۲	درس ۵: مخاطرات طبیعی و مسائل زیست محیطی استان
۵۳	فصل دوم: جغرافیای انسانی استان ایلام
۵۵	درس ۶: تقسیمات سیاسی استان
۵۹	درس ۷: شیوه‌های زندگی در استان
۶۹	درس ۸: جغرافیای جمعیت استان
۷۵	فصل سوم: ویژگی‌های فرهنگی استان ایلام
۷۷	درس ۹: آشنایی با آداب و رسوم مردم ایلام
۹۰	فصل چهارم: پیشینه تاریخی استان ایلام
۹۲	درس ۱۰: گذشته استان و مراکز اولیه تمدن
۹۶	درس ۱۱: جایگاه ایلام در دفاع از سرزمین ایران اسلامی
۱۰۴	فصل پنجم: توانمندی‌های استان ایلام
۱۰۶	درس ۱۲: توانمندی‌های اقتصادی استان
۱۱۹	درس ۱۳: ایلام گردی و جاذبه‌های گردشگری استان
۱۳۴	فصل ششم: شکوفایی استان ایلام پس از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی
۱۳۶	درس ۱۴: دستاوردهای انقلاب اسلامی در استان
۱۴۱	درس ۱۵: چشم انداز آینده استان

سخنی با دانش‌آموزان عزیز

شاید از خود سؤال کنید که برنامه‌آستان‌شناسی چه نوع برنامه‌ای است؟ هدف برنامه‌ریزان درسی از تألیف کتاب آستان‌شناسی چیست و مطالعه این کتاب چه اهمیتی دارد؟ پاسخ ما به شما دانش‌آموز عزیز این است که کتاب آستان‌شناسی شما را با آستان محل زندگی، مسائل جغرافیایی، تاریخی، اجتماعی، مردم‌شناسی، اقتصادی و فرهنگی آن آشنا می‌کند. از طرف دیگر یکی از انتظارات تربیتی دنیای امروز، تربیت شهروندانی آگاه است. یک شهروند مطلوب، نیازمند پیدا کردن درکی همه‌جانبه از واحدهای سیاسی کشور خود و سرزمین ملی در زمینه‌های مختلف است. این برنامه به شما کمک می‌کند تا از آستان محل زندگی خود نگاهی جامع و همه‌جانبه پیدا کنید. کسب بصیرت نسبت به محیط زندگی و آگاهی از خصوصیات آنچه در گذشته و حال و مسائل محیطی، اجتماعی و اقتصادی، فرهنگی و پیشینه تاریخی آستان به شما کمک خواهد کرد تا با بحث و گفت‌وگو بینشی عمیق از این مسائل پیدا کرده و راه حل‌های این مشکلات را پیدا کنید.

بدون شک شما مدیران آینده جامعه خواهید بود. زندگی مدرسه‌ای باید شما را به دانش لازم برای حل مسائل جامعه مجهز کند. مکانی که شما در آن زندگی می‌کنید، توانمندی‌های مختلفی دارد؛ برای مثال، می‌توان به توانمندی‌های جغرافیایی، فرهنگی، اقتصادی و انسانی اشاره کرد. خود شما بخشی از این سرمایه و توانمندی‌ها هستید. بهره‌برداری از توانمندی‌های بالقوه یک کشور در گرو شناخت همه‌جانبه محل زندگی شما و نیز کشور است. برنامه آستان‌شناسی به شما می‌آموزد که فرصت‌های موجود در آستان شما کدام است و یا اینکه تهدیدها و ناتوانی‌ها را چگونه می‌توانید به فرصت تبدیل کنید؟

فراموش نکنید که همه امکانات موجود در محیط فرصت است، آب و هوا، بیابان، کوه، رودخانه، جنگل، نیروی انسانی، میراث فرهنگی، صنایع دستی و خیلی چیزهای دیگر، مهم این است که بیاموزید چگونه از این فرصت‌ها در جهت سعادت خود و جامعه استفاده کنید.

آگاهی از مسائل آستان موجب خواهد شد تا از علل پیشرفت و یا عقب ماندگی آستان خود آگاه شوید و برای حل آن، راه حل‌های خلاق پیدا کنید.

ممکن است این سؤال در ذهن شما مطرح شود که آیا بهتر نیست آموزش درباره محیط زندگی یا موضوعات اجتماعی از محیط نزدیک آغاز شود و سپس به محیط دورتر مانند آستان یا کشور بینجامد. ما در این برنامه از طریق طرح پرسش‌ها و فعالیت‌های مختلف این فرصت را برایتان فراهم کرده‌ایم.

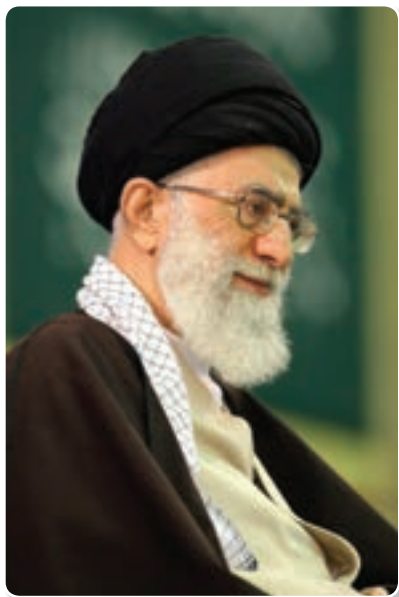
بدون شک مطالعه شهر و آستان در زمینه‌های جغرافیایی، تاریخی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، آداب و رسوم محلی نه تنها می‌تواند موجب دل‌بستگی به زادگاه و سرزمین ملی شود، بلکه این فرصت را فراهم می‌کند تا با گنجینه‌های مختلف طبیعی، انسانی، فرهنگی و فناوریانه کشور خود آشنا شوید. در این برنامه در می‌یابید که افراد زیادی چه در گذشته یا حال در آستان شما برای اعتلای کشور تلاش کرده‌اند.

انقلاب اسلامی ایران در سال ۱۳۵۷ شرایطی را فراهم کرد که دولت و مردم با احساس مسئولیت بیشتری برای پیشرفت همه‌جانبه ایران عزیز تلاش کنند. در ادامه این تلاش‌ها جهت رسیدن به قله رفیع سربلندی و شکوفایی ایران اسلامی که به همت و کوشش شما دانش‌آموزان عزیز بستگی دارد امید است با عنایت حق تعالی و اعتماد به نفس از هیچ کوششی و خدمتی دریغ نکنید. در این راه قطعاً راهنمایی‌هایی مفید دبیران محترم جغرافیا بسیار سودمند خواهد بود.

به امید موفقیت شما

گروه جغرافیای دفتر تألیف کتاب‌های درسی عمومی و متوسطه نظری

استان ایلام از دیدگاه مقام معظم رهبری (مدظله العالی)

در ابتدا لازم است که از شما مردم عزیز و مبارز و ایثارگر و مؤمن و صادق استان ایلام و شهر ایلام، به خاطر فداکاریهایتان در دوران جنگ تحمیلی و حتی قبل از آن، به خاطر صبر و استقامت انقلابیان، به خاطر آگاهیتان از مسایل کشور و خلوص و وفاداریتان نسبت به انقلاب و نظام جمهوری اسلامی، صمیمانه تشکر کنم.

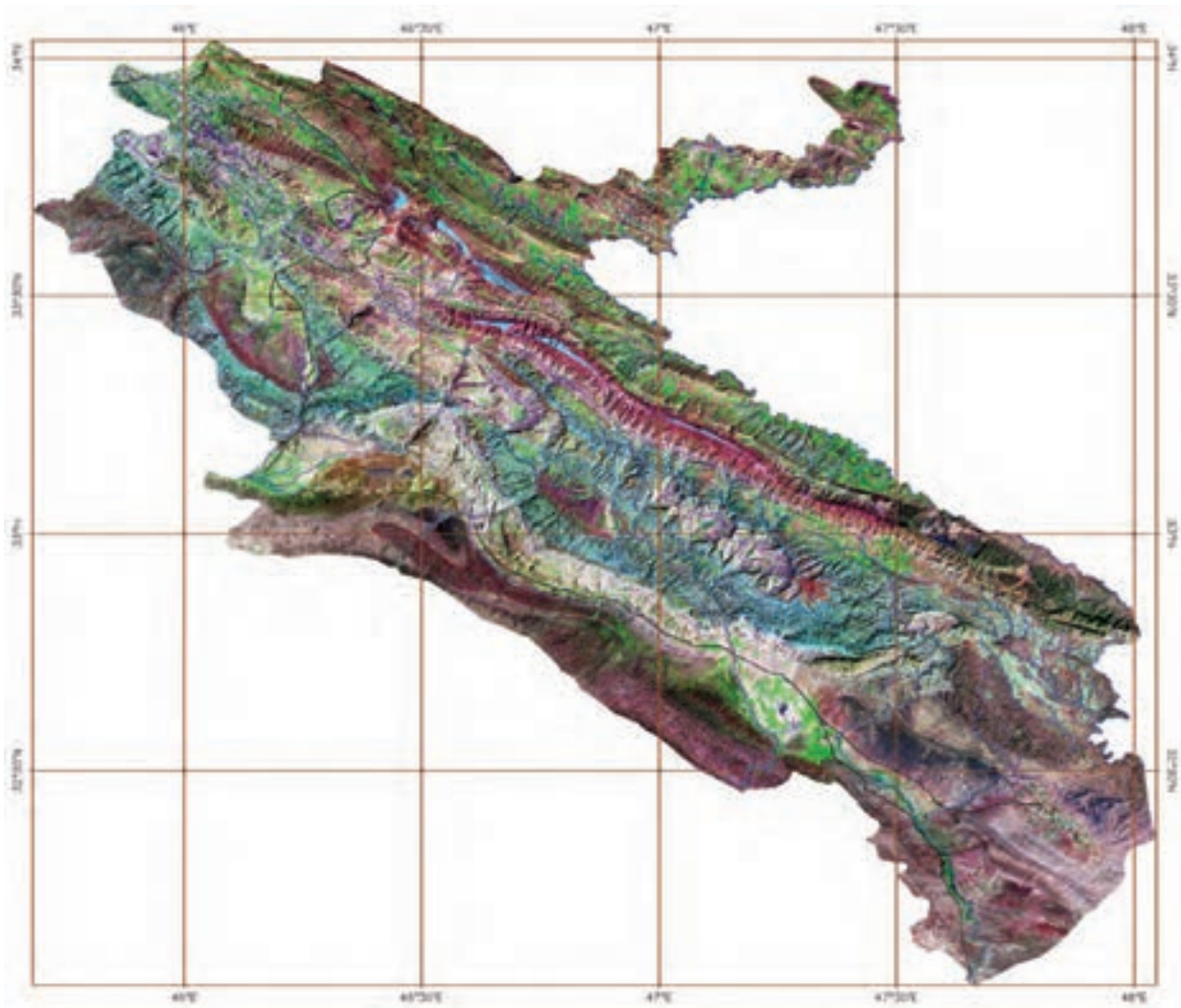
فرصتی بود که من در این ایام هم به دیدار شما مردم عزیز توفیق پیدا کنم. ما در همه دوران جنگ، همیشه خاطرات خوبی از شما مردم داشتیم. هم شما و هم همه ملت ایران، باید خدا را شاکر باشید که مجاهدتهایتان را مؤثر فرمود و شما و ملت ایران را عزیز کرد و اسلام و انقلاب اسلامی را در دنیا سر بلند نمود و این نبود، مگر به خاطر فداکاریها و مجاهدتهای شما.

امروز به برکت فداکاری ملت ایران، ملت های دیگر بیدار شده اند و ملت های مسلمان به خود آمده اند. آن شعله مقدس و روحیه انقلابی ای که امام (رضوان الله تعالی علیه) در این کشور به وجود آوردند و شما مردم لبیک گفتید و پای آن ایستادید، امروز در سرتاسر دنیای اسلام، دل های مسلمین عالم را گرم کرده و به خود جذب نموده است. بحمدالله انقلاب نسبت به اولین هدف های خود که عبارت از تثبیت نظام

جمهوری اسلامی و حرکت جدی به سمت اسلام و حاکمیت کامل قرآن و بیدار کردن مسلمین عالم و ذلیل کردن قدرت های استکباری باشد، موفق شد. این، قدم های اول بود و با مجاهدت شما، این قدم ها به هدف رسید.

شما مردم عزیز، همان طور که توانستید با توکل به خدا، سختی های جنگ و آن بمباران ها و آن فشارهای دشمن را از سر بگذرانید و پیروز بشوید، این مرحله را هم ان شاء الله با صبر و استقامت انقلابی خواهید گذراند و پیروز خواهید شد. بدانید که هیچکدام از این قدرت های متکبر و جابر عالم، قادر نیستند ملت ایران را از این راه به عقب بنشانند. ملت ایران، یک ملت قوی و آبدیده شده است. با تمسک به اسلام و به ذیل عنایت اهل بیت (علیهم السلام) و با وحدت کلمه، ان شاء الله الطاف و تأییدات الهی و دعای حضرت بقیة الله (ارواحنا فداه) و روح مطهر امام (ره) شامل حال شما ملت عزیز خواهد بود.

ما می خواستیم با شما برادران و خواهران و عزیزان ایلامی که این همه مجاهدت کرده اید، دیداری داشته باشیم. بحمدالله امروز این توفیق به دست آمد. امیدواریم هم شما و هم تمام آحاد ملت ایران و هم مسئولان و همه ما، ان شاء الله با توکل به خدا بتوانیم به وظایف اسلامیمان و به آنچه که خدا از ما خواسته است، عمل کنیم. اگر این بشود، بدانید که هیچ قدرتی بر شما پیروز نخواهد شد و شما تمام مشکلات سر راه را برطرف خواهید کرد و ان شاء الله خدای متعال، رفاه مادی و کمال معنوی را به ملت زنده برگزیده ای مثل مردم ایران اسلامی، عنایت خواهد فرمود.

تصویر ماهواره‌ای استان ایلام

تصویر فوق یک تصویر ماهواره‌ای Landsat ۷ است که از کل استان در سال‌های ۱۳۸۱ تا ۱۳۸۲ هجری شمسی گرفته شده است. در این تصویر که تحت عنوان تصویر گویا شده، شناخته می‌شود، خطوط آبی رنگ رودخانه‌ها، خطوط سیاه رنگ جاده‌ها و خطوط قهوه‌ای رنگ شبکه مختصات جغرافیایی را نشان می‌دهد. همچنین زمین‌های زراعی دارای محصول، به رنگ سبز روشن، باغات و اراضی جنگلی به رنگ سبز تیره و اراضی بایر و لم‌یزرع به رنگ سفید دیده می‌شوند.

(عکس از سازمان فضایی ایران)